

юридичного впливу та втручання держави із метою захисту означеної групи прав.

Список використанх джерел

1. Костылева Е. Д. Личные права человека в Российской Федерации и стандарты Совета Европы: конституционно-правовые проблемы регулирования и защиты : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Москва, 2008. 218 с. URL: <https://www.dissercat.com/content/lichnye-prava-cheloveka-v-rossiiskoi-federatsii-i-standarty-soveta-evropy-konstitutsionno-pr>(дата звернення 09.05.2019).
2. Кравчук М.В. Теорія держави і права України: опорні конспекти. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 524 с.
3. Гончаренко О.М. Права людини в Україні: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 207с.
4. Антипова Г.В. Система личных прав человека: конституционно-правовой аспект : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Москва, 2002. 198 с. URL: <https://www.dissercat.com/content/sistema-lichnykh-prav-cheloveka-konstitutsionno-pravovoi-aspekt> (дата звернення 09.05.2019).
5. Невирко Д.Д. Права и свободы человека и гражданина: проблемы соотношения, взаимодействия и иерархии : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Екатеринбург, 2004. 181 с. URL: <https://www.dissercat.com/content/prava-i-svobody-cheloveka-i-grazhdanina-problemy-sootnosheniya-vzaimodeistviya-i-ierarkhii> (дата звернення 09.05.2019).
6. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / за ред. О.\ В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 688 с.
7. Конституційне право України: підручник / за ред. В.Ф. Погорілка. Київ : Наукова думка, 1999. 735с.
8. Права человека:ученик для вузов / о. ред. Е.А. Лукашева. Москва: Издательство НОРМА, 2004. 576 с.

Кульбабська І.

*студентка І курсу юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
теорії та історії держави і права ТНЕУ Подковенко Т.О.*

МЕДІАЦІЯ: ПОНЯТТЯ ТА ЇЇ ОСНОВОПОЛОЖНІ ПРИНЦИПИ

Понад двадцять років тому поняття «медіація» прийшло в Україну з практики демократичних розвинутих країн. Саме тоді вперше з'явилися спроби впровадження медіації у суспільну та правову практику. В той же період виникли перші громадські організації, які взяли на себе навчання медіаторів, дослідження зарубіжного досвіду медіації та інших примирних процедур, розроблення проектів для впровадження медіації в судах, правоохоронній сфері [1].

Медіація є позасудовою структурованою процедурою врегулювання конфлікту шляхом переговорів його учасників за допомогою нейтрального посередника-медіатора. Важливо зрозуміти, що не усі переговори за

допомогою посередника можна назвати медіацією. Головними відмінностями медіації є структурованість її процедури, наявність чітких принципів та націленість на роботу з потребами та інтересами сторін конфлікту. Також важливо зрозуміти, що роль медіатора у спорах є відмінною від ролі посередника у переговорах. Основною метою медіатора є налагодження комунікації та конструктивне співробітництво сторін щодо розв'язання конфлікту, забезпечити дотримання учасниками медіації її принципів та послідовно провести сторони крізь стадії медіації. На відміну від судді чи арбітра медіатор не вирішує конфлікт між сторонами та не постановляє обов'язкове для них рішення, а лише допомагає із визначенням проблеми першочергового плану, щоб забезпечити основу для наступних варіантів вирішення спору. Основною відмінністю від судового процесу є те, що варіанти врегулювання виробляють самі сторони спору, керуючись власними інтересами та потребами.

Отже, медіація є процесом, під час якого зустрічаються разом дві чи більше конфліктуючі сторони і за допомогою медіатора шляхом переговорів досягають такого вирішення спору, яке є взаємовигідним для сторін спору. При цьому фокус зосереджується на інтересах сторін, а не на правових позиціях та договірних правах. У випадку медіації конфліктуючі сторони самі знаходять рішення.

Варто зазначити, що медіація являє собою безпечний спосіб вирішення конфліктних ситуацій. До переваг даного методу провадження процесу можна віднести такі фактори, як: конфіденційність, економія часу та коштів, вигрешне рішення для обох сторін, добровільність та незалежність медіатора [2].

Слід наголосити, що будь-яка інформація, записи, звіти або інші документи, надані медіатору під час підготовки до медіації або вироблені в процесі медіації, є конфіденційними. Медіатор не має права розкривати іншій стороні або іншій особі, інформацію, отриману від сторони в ході приватної зустрічі, без згоди на те сторони, яка надала таку інформацію.

У порівнянні з судовою процедурою, вирішення спору шляхом медіації не є довготривалим, та може суттєво заощадити кошти бізнесу. Процес медіації чітко контролюється медіатором, який зацікавлений у якнайскорішому вирішенні ситуації. Таким чином, кількість робочого часу, витрачена представниками компанії на вирішення спору та вартість послуг медіатора значно нижчі, ніж у разі судового вирішення.

У процесі медіації не існує переможця та переможеного. Мета медіації – знайти таке рішення, яке задовольнятиме обидві сторони. Тільки в цьому разі медіація вважатиметься успішною.

Сторони беруть участь у медіації добровільно – під час прийняття рішення про медіацію, в процесі її проведення, досягнення домовленостей і виконання рішень. Самовизначення – фундаментальний принцип медіації. Він вимагає аби процес медіації спирався на здатність сторін досягти добровільного, взаємоприйняттого рішення [3].

Як показує досвід іноземних країн, медіація може бути ефективним механізмом врегулювання спорів. Високі судові збори та високі погодинні ставки юристів, тривалість судового процесу є характерними атрибутами традиційної системи врегулювання спорів у таких країнах, як Велика Британія, США, Німеччина тощо. За цих умов популярність альтернативних механізмів

вирішення спорів невинно зростає. При цьому медіація є вигідною не лише приватним особам, але й урядам держав, оскільки популяризація медіації дає змогу зменшити навантаження на судову систему, зменшити витрати на її утримання тощо [4, с.62].

Що стосується великих цивільних та господарських спорів, то у даних випадках медіація могла б стати в нагоді на більш пізніх стадіях процесу. Ментальність клієнтів із пострадянських країн є такою, що сторони просто не готові домовлятися та йти на компроміс, шукати взаємовигідне рішення доти, доки не буде викладено юридичну позицію сторін у спорі та не будуть заарештовані чи локалізовані активи, та, що також дуже важливо, доти, доки клієнти не зрозуміють, скільки насправді коштує вести процес в Англії, Швейцарії чи Франції. Саме тоді сторони усвідомлюють, що ліпше відмовитися від частини своїх позовних вимог та скористуватися послугами медіатора, ніж продовжувати безкінечний та затратний судовий чи арбітражний процес [5, с.161].

Найкраще оцінювати світову практику застосування медіації, адже за українськими показниками ще занадто рано визначатися. У світі, особливо США, відсоток господарських, комерційних справ, що вирішуються за допомогою медіації, досить високий [6].

Також поширеним видом медіації є сімейна медіація. Хоча у США ця культура досить схожа на тенденцію мати сімейного психотерапевта, який би працював із подружжям, тобто люди за кордоном більш готові впускати «третього» у свої конфліктні відносини. Але слід пам'ятати, що медіація може використовуватися і в будь-яких інших сферах права, де можливі виникнення конфліктних ситуацій. Найчастіше це є сфера відносин приватного права між рівноправними учасниками відносин у сфері бізнесу, сімейних, трудових спорах тощо. Це можна пояснити тим, що законодавство України не зобов'язує сторін конфлікту звертатися за вирішенням спору до суду, якщо така справа не вимагає втручання держави або не зачіпає державний інтерес [7, с.91].

Таким чином, медіація є практичною можливістю для конфліктуючих сторін сформулювати проблему, обговорити і зрозуміти її, розглядаючи різні точки зору, підходи, а потім знайти рішення, прийнятне для всіх учасників спору. Зарубіжний та національний досвід підтверджують широкі можливості інституту медіації при вирішенні правових спорів та конфліктів. Інститут медіації поряд з іншими альтернативними способами врегулювання спорів є ознакою розвиненого громадянського суспільства, показником високого рівня правової культури і найважливішим критерієм розвитку демократії. Це показник готовності суспільства до комунікації, пошуку консенсусу та взаємодії [8, с.12]. Для того аби підняти рівень довіри громадян до даної процедури слід рекламувати її не лише деякими компаніями, а й великими державними установами. Також важливо зазначити, що впровадження медіації в Україні сприятиме значному розвантаженню роботи суддів та сприятиме швидшому вирішенню багатьох конфліктів у яких участь держави не є обов'язковою.

Список використаних джерел

1. Крестовська Н., Романде Л., Барабаш Т. Медіація в Україні: нюанси законодавчого врегулювання. URL: <http://mediation.ua/wp-content/uploads/2017/03/stattya-Mediatsiya-v-Ukrayini-nyuansi-zakonodavchogo-vregulyuvannya.pdf>

2. Медіація. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Медіація>
3. Єрмоєнко Г. Перспективи розвитку медіації в Україні. URL: <http://ukrmediation.com.ua/files/content/Perspectyvy.pdf>
4. Громовий О. Медіація в Україні: переможе чи програє? Юридичний журнал : аналітичні матеріали, коментарі, судова практика. 2010. №1 (91). С. 61-62.
5. Зайчук О.В. Медіація як процедура врегулювання спорів шляхом досягнення консенсусу. Бюлетень Міністерства юстиції України : офіційне видання. 2010. №9 (вересень). С. 158-161.
6. Медіація як демократичний та ефективний спосіб вирішення спорів: європейські норми і досвід та українська перспектива. Бюлетень Міністерства юстиції України : офіційне видання. 2010. №12 (грудень). С. 137-141
7. Жмудь В. Запровадження процедури медіації (примирення) у законодавстві України. Юридичний журнал : аналітичні матеріали, коментарі, судова практика. 2007. №11. С. 89-91.
8. Подковенко Т.О. Медіація як один з альтернативних способів вирішення спорів та її вплив на правову культуру суспільства. Актуальні проблеми правознавства. 2019. Випуск 1 (17). С. 11-16.

*Кульчицька Д.
студентка курсу юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доктор права
Українського Вільного Університету,
завідувач кафедри теорії та історії
держави і права ТНЕУ Кравчук М.В.*

ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ

Пошук уніфікованого розуміння та формулювання юридичною наукою принципу верховенства права, його однозначна інтерпретація є неодмінною умовою успішного його запровадження у правотворчу і правозастосовну практику. Закріплення у статті восьмій Конституції України принципу верховенства права інтенсифікували науково-практичні дослідження цього принципу. Але ні спроби надати дефініцію верховенства права, запропоновані теоретиками права, ні визначення верховенства права як «панування права», надане в Рішенні Конституційного Суду України, не призвели до появи універсального визначення цього принципу в українському правознавстві.

Взагалі принцип верховенства права для українського законодавства не новий, проте проблема його розуміння полягає у різноаспектності тлумачення даного поняття. Так, теоретично принцип верховенства права можна розглядати, принаймні, у двох аспектах – широкому і вузькому. По-перше, в широкому значенні – як принцип правової організації державної влади в суспільстві, як верховенство права над державою. За таких умов верховенство права практично ототожнюється з засадами правової державності. По-друге, у вузькому розумінні – як співвідношення права й закону в регулюванні суспільних відносин, їх ролі в забезпеченні правопорядку, тобто як верховенство права над законом [1, с. 288].